אסוקי הכלא. כגון זה שהטמין כדכר אחר והניח קופה על הגפת דליכא אלא שהגפת מעלה הכל למעלה ומרתיח קדרה שבקופה: **אפומא דקומקומא.** מיחם של חמין והכחא היתה מלאה לוגן: **גזיזיה.** גער בו: **מאי שנא ממיחם על גבי מיחם.** דמניא בברייתא בסוף פרקין(ד) דשרי: **הכא אוקומי מוקים.** שהמיחם העליון גם בו יש מים חמין והתחתון אינו אלא מעמיד חומו אלא יפיג: **דספודר.** סודר של רחש: **דכוכא.** קנקן: **נטלא.** כלי שעוחבין יין מן הכוכא: **דקא עלר.** שהיה סותמו מן המים שנטלנו בו: **מאי שנא מפרונקא.** כגד העשוי לפרוס על הגיגית שפורסין אותו בשבת: **לא קפיד עליה.** אם שרוי במים שהרי לכך עשוי ולא אתי לידי סתיעה: **מוכין.** אינו אלא לעשות מהן לבדין שקורין פלט"ר ומוקלין הן למלאכה ואסור לטלטלן ואלו שטמן בהן מי אמרינן יחדן להטמנה ואיכא תורת כלי עליהן ומותר לטלטלן בשבת אי לא: **עומד ומפקיע לך.** קופה של מוכין שדמיה יקרין אין דרך בכך ולא בטלי להטמנה: **ניזי של למר.** כמות שנגזזו: **ליפי למר.** לאחר שנפלה ושטחה כמין מחצלות משטיחין: **לשונות.** לאחר שנטען וסוקין אותן כעין לשונות אדוכין לטוותן: **ואין מטלטלין אותן.** קס"ד דהכי קאמר ואע"פ שטמן בהן אין מטלטלין אותן: **אם לא טמן בהן כו'.** ומילי מילי קתני ברישא אשמועינן דטומנין בהן דלא מוקפי הבלא ואשמועינן סיפא דאפילו מוכין מוקלות מינהו אבל הני דטמן בהן הוי כמי שיחדן לך: **למזגא.** להיסב עליהן: **לאהדורי אודרא לבי סדיא.** להחזיר מוכין שנפלו מן הכר למוכן: **מחירין כיס הנואר.** שדרך הכוסכים לקושרן: **אבל לא פותחין.** לכתחילה דהשתא עביד ליה מגא: **בחדתי.** שלא היו מעולם למוכו אסור דהשתא עביד ליה מגא: **בעתיקי.** להחזירו לכר זה שנפלו ממנו: **הפותח כיס הנואר.** של חלוק לכתחילה: **חייב חטאת.** דהשתא קמשוי ליה מגא וחייב משום מכה בפטיש והיינו גמר מלאכה: מה

דזיתים מסקי הבלא. מכלון יש לאסור להניח גחליס תחת הקדרה אפי' יתן עליהן אפר אין להטמין קדרה עליהם שהרי הגחלים מעלין הבל למעלה כמו גפת של זיתים ויש תימה היאך אנו מטמינין על כירות שלנו שקורין אשטר"א ואע"פ שגורפין אותו הוא מוסיף הבל כמו גפת של זיתים ואומר ר"י שיש ליתן טעם לקיים המנהג דגבי גפת איכא למיחש שמא יטמין כולה בתוכה אבל בכירות שלנו לא שייך למיחש הכי ועוד יש שעושין תפירה גדולה ועושין בה בגין לבנים סביב מכל לד ומלמעה וממטין אותה היטב וגורפין אותה ומטמינין בה את הקדרה ולא דמיא למטמין בדבר המוסיף הבל דלא אסרו אלא כשמטמין ומדביק סביב הקדרה דומיא דרמץ אבל תנור או תפירה שיש אויר בין הדפנות לקדרה אין לאסור יותר מהשהאה אף על פי שכל הקדרה בתוך התנור ורבינו ברוך פי' שיש לחלק בין תוספת הבל דגפת לתוספת הבל דכירה שלנו לפי שהכירה אין תומה אלא מחמת האש ולעולם מתקרר והולך אבל הגפת מוסיף הבל מעצמו אומר רבינו שמואל דמותר לשום תפוחים אצל האש סמוך לאשכה אע"פ שלא יוכלו לצלות מבע"י דנאכלין טפי כמו שהן חיין מתבשיל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי דשרי ואע"ג דבפ"ק (ד' יט:) תנן אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבע"י אע"פ שפעמים אוכלים בצל מי מ"מ אינו ראוי לאכול מי כמו תפוחים וראוה להפיג חריפותן וממתקן בבישולו ואם הטמין תפוחים עם הקדרה אסור להחזיר כירים וכסתות על הקדרה שעמהן או להוסיף על אותן כירים אע"ג דאם אין שם תפוחים מותר להחזיר כדתנן בפירקין (ד' נא.) כפהו ונתגלה מותר לכסותו ולהוסיף נמי אמרינן בגמרא (שם.) אם בא להוסיף מוסיף כשים עם הקדרה תפוחים אסור דאם מחזיר קודם שנתבשלו נמצא מבשל בשבת ומה שנהגו להסיר הקדרה מעל הכירה ומניחין על הקרקע עד שיצרפו הכירה שמא שכירה לן כהך ליתנא דרים כירה (לעיל דף לח:) דשרי מזקיה משמיה דאביי המיחו על גבי קרקע אם דעתו להחזיר: **מאי** שנא ממיחם ע"ג מיחם. קשה לר"י דבברייתא גופה דשרי מיחם ע"ג מיחם בסוף פרקין קתני בהדיא ולא בשביל שיחמו אלא בשביל שיהו משומרין ואומר ר"י דברייתא לא שמיע ליה ולא מכח ברייתא פריך אלא ממעשים בכל יום שנותנין מיחם על גבי מיחם תימה היאיך דמי אי יד סולדת בו היכי הוה בעי למישרי אע"פ שמבשל מי לא ידע דתולדות האור כאור דתנן (לעיל דף לח:) אין נותנין ביצה בצד המיחם ואמר אם גלגל חייב חטאת ותנן נמי (דף מא.) המיחם שפינהו לא יתן לתוכו צונן ואי להפשיר היכי מסיק דאסור והא תניא בפ' כירה (דף מ:) נותן אדם קיתון של מים כנגד המדורה לא בשביל שיחמו אלא בשביל שתפוש ליתן והיינו הפשר כדמוכח סוגיא דהתם ורב יהודה נמי קאמר התם אחד מים ואחד שמן יד סולדת בו אסור אין יד סולדת בו מותר ואין לחלק דגבי מדורה יהיר שלא יבשל כיון שהוא אצל האש אבל הכא אפילו אין יד סולדת בו אסור דשמא יבא לטעות ויניח עד שיתבשל דהא גבי מיחם שריון לתת לתוכו מים מרובין כדי להפשירן ולא גזרינן אטו מים מועטין דע"פ שאינו אצל האש ונראה לרשב"א דהא דשריון לתת קיתון של מים כנגד המדורה היינו בראוק מן המדורה שלעולם לא יוכל לבא לידי בשול אבל בקרוב אסור אפי' להפשיר דילמא משתלי ואתי להניחן שם עד שיתבשל ולהכי מסיק הכא דאסור ולא בשביל שיחמו דקתני התם היינו כלומר במקום שיכול לבא לידי שיחמו והלשון דחוק קצת: **מאי** שנא מפרונקא. פר"ח דאמר רבא בפרק חולין (לקמן קלט:) האי פרונקא אפלגא דכוכא שרי דלא הוי אהל ולא חיישינן שמא יסחוט: **התם** לא קפיד. פר"ת בפ"ק דכתובות (דף ו.)[3]: **וכי** מפני שאין לו קופה של תבן בו'. וא"ת מאי קבעי הא מנן במתניתין טומנין בגזיז למר ואין מטלטלין אותן והיינו אפילו עמן דהא קתני בהדיא כילד עושה מנער את הכיסוי והן נופלות וכי מייתי מברייתא דמסייע ליה לייתי ממתניתין דלא מצי למדחי ממתניתין כדאמי בברייתא ואיכא למימר דמתני' איכא לאוקומי בשל הפתק כדאוקי לקמן רבינא ע"כ סוגיא דהכא לא סבירא כרבינא מדלא מוקי ברייתא דמייתי בשל הפתק ותירץ ר"י דגזיז למר חשיבי טפי ממוכין ואסורים לטלטל יותר ואע"ג דרבא קאמר לקמן דאפילו גזיז למר טמן בהן מטלטלין אין לומר אי פליגא אאביי דהכא כיון דלא קיימא לקמן מילתיה דרבא ולמאי דמשני רבינא מילתיה דרבא ומוקי מתניתין בשל הפתק ודרבא בשאין של הפתק אומר דשב"א דה"ג מיירי במוכין של הפתק ולא פליגא דרבא דאאביי אך ק"ק דמאי משני בסמוך מהו דתימא חזי למזגא עלייהו כיון דמיירי בשל הפתק היכי ס"ד דשרי לטלטל משום דחזי למזגא עלייהו:

ה"ק אם לא טמן אין מטלטלין אותן. אמוכין קאי ולא אגזיז למר דגזיז למר אפי' טמן אין מטלטלין: **הא** בחדתי הא בעתיקי. אומר ר"י שאם נתקו חוטי הסרבל אם הנקב רחב ויכול להכניסם בלא טורח שרי כיון דעתיקי ובלבד שיתנם בענין זה שלא יהא לחוש שמא יתקע דבעניין שהוא רגילות לתקוע ולקשור נראה דאסורין להחזיר כדאסרינן כרים כל הכלים (דף קכב:) החזרת שידה מיכה ומגדל גזירה שמא יתקע: וכי

מסורת הש"ס

[3] ר"ש יט:, כ) [גר' הפרנך לחדא פי' הטלה], ג) מנחת נ:, ד) [דף לח:], ה) ד"ה הלא,

לעזי רש"י

פלט"ר [פילטרי"ש]. לבד.

מוסף רש"י

ובצייפי צמר. לאחר שסרקו ונפלו כמסרק (ב"ב יט:). ובמוכין. של שחק כנגדים שהסוכק מוליא מנגני הלמר נקולים (שם). הפותח בית הצואר. שעשה פה לחלוק מדם, חייב חטאת. שתיקן כלי (מכות ג:).

רבינו חננאל

דמסיק נמי הבלא. ואסיקנא אמר רבא אנחי כוזא דמיא אפומא דקומקומא משום דמיא צונן דמליד חימום. ואסר נמי למיפרס סודרא אפומא דכוכא ולאנוחי נטלא אגביה דסודרא, משום (דשארי) דשיורי הכוס (מתחזיק) מתנחין בסודרא ופסחים ליה. ולא דמי לפרונקא שהיא מטלית קשורה בפומא דכוכא, כדגרסינן בפרק ר' אליעזר אומר חולין, אמר רבא האי פרונקא אפלגי דכוכא שרי, ולא חייש דניחוי כמו מסננת. אפומא דכולא כוכא אסיר, דהא עביד אהל כמסננת, ואמאי שרי רבא התם אפלגי דכוכא, ליחוש שמא יסחוט המטלית. ושנינו מטלית לא קפיד בנשיריותא, מלשון מי שנשאר כליו בדרך שוטחן בחמה אבל לא כנגד העם, סודר קפיד בנשיריותא הילכך דאי אפור והאי שרי. פי' מוכין, סמרטוטין (שלן) בגדים מקרצצין כדתנן בנגעים פרק י"א בגד מוסגר שנתערב באחרים כולן טהורין. קיצצו ועשאו מוכין טהור. מוכין אסיקנא כי הא דתניא אין נותנין מוכין לא לתוך הכר ולא לתוך הכסת ב"ש ואין צריך לומר בשבת. נשרו מחזירין אותן בשבת ואין צריך לומר ב"ש]. אמר רב הפותח בבגד בית הצואר בשבת חייב חטאת

עין משפט נר מצוה

ב א טוש"ע או"ח סימן שיח סע"ף ח:
ג ב מי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה עו טור ושו"ע או"ח סימן שכ סע"ף טו:
ד ג מי' פכ"ו מהלכות שבת הלכה יב טוש"ע או"ח סימן רעט סע"ף ג:
ה ד מי' פכ"ב מהלכות שבת הלכה כג טור ושו"ע או"ח סימן ש"מ סע"ף ח:
ו ה מי' פ"י מהלכות שבת הלכה י טוש"ע או"ח סימן שיח סע"ף ג:

רב נסים גאון

פרק רביעי במה טומנין אמר ליה ר' זירא מאי שנא ממיחם על גבי מיחם. בסוף הפרק (דף נא) בברייתא גרסי ומניחין מיחם על גבי מיחם. ומאי שנא מפרונקא. עיקר ריליה בפרק ר' אליעזר אומר חולין את המשמרת ביר"ש (דף קלט) אמר רבא האי פרונקא אפלגא דפומא דכובא שרי וכו'. ואיכא דאמרי מאי שנא מפרונקיה דמר לפי שר' זירא עם רבא הוה מפליג, והוא בעל השמועה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com